

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

De Præcepto decimo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

rubescantiam. Si quis tamen putet defectu etiam levi objecto quempiam graviter commovendum, potest mortaliter peccare. Item, ratione status & conditionis personæ, potest esse hic gravior culpa, si in risum traducatur.

DE PRÆCEPTO IX.

Quæ hoc Præceptum concernent, explicata sunt in Præcepto VI.

DE PRÆCEPTO X.

Quæstiones hoc Præceptum concernentes, explicatæ sunt in Præcepto VII. Unica quæstio hic explicanda de his qui lucrum captant ex ludis.

I. *QUAERO. Quando quis teneatur restituere ex acquisitis per ludum.*
Resp teneri variis casibus.

1. Si lucratus est quis ab eo qui non poterat in ludo deponere, quia non habebat dispositionem rei quam exponere. Tales sunt Religiosi respectu rei notabilis, nisi accedat consensus Prælati. Tales & pupilli ac minores juxta multorum sententiam: Item filii familias, nisi habeant propriam pecuniam castrensem, aut quali castrensem. Peccant

funt tamen hi perdere secundum morem personarum suæ conditionis, id quod honestæ recreationi cōgruit, nā hic est tacitus parentum consensus.

2. Si per injuriam, puta minis, fraude, cōvitiis, ad ludum pertraxisti quēpiam, & vicisti; secundum multorum sententiam teneris restituere.

3. Si simules te parum peritum ut ad ludendum allicias, cū tamen moraliter certus sis te lucraturum, tunc etiam teneris ad restitutionem, quia tunc dolus dat causam contractui. Idem dicendum cū quis sponzionem facit cum altero, ita ut certus sit de re super qua fit sponzio, & tamen dissimulat ut alliciat alterum.

4. Si cū incipis ludere habebas animum non solvendi, vel solutum repetendi; tunc etiam non poteris in conscientia lucrari. Tum quia decipis alterum, & si sciret tuam deceptionem, nollet ludere: tum quia debet par esse conditio ludentium, ut uterque eorum eodem modo paratus sit rem depositam perdere.

5. Si utaris fraudibus cōtra leges ludi, teneris ad restitutionem ejus quod sic lucraris; immò & ad restitutionem ejus quod alter justè lucraturus erat, nisi fraude impeditus fuisset, quia damnum per injustitiam ei inferis. Leges autem ludi sunt, quæ vel eo loco receptæ sunt, vel quas ludentes communi consensu statuunt. Fraudes autem vel astutiæ communi consuetudine receptæ, vel in quas tacitè ludentes cōsentiant, sunt licitæ, nec obligant ad restitutionem. Ex. gr. si quis advertens se lucraturum, roget adversarium an velit deponere duplum; aut si videat errantem in numerandis signis, & non moneat; quia cū unusquisque suas agat partes, non tenetur alterius agere; & ludenti non censetur prodesse, quod per negligentiam non advertit, nisi aliter consuetudo habeat.

Injusta autem foret deceptio & ad restitutionem: (Ex. gr. in lusu chartarum) si quis suffaretur chartam, unde eum contingit vincere. Item, si chartas signis notet: ut agnoscat quando

libi

sibi vel collusori pars peior vel melior contingat. Item, si ita artificiosè charitas cum fraude componat, ut melior ludi pars sibi contingat.

2. *QUAERO. An qui lucratus est ludo vetito, teneatur restituere?* Resp. ex communi sententia retineri posse, nisi per sententiam Judicis quis condemnatur ad restituendum. Ratio est, quia ex eo quod ludus sit prohibitus, non propterea impeditur translatio dominii. Potest autem per Judicem repetere is qui perdidit; immò potest non solvere, quia Iura sic disponunt.

3. *QUAERO. Quinam ludì censeantur prohibiti?* Resp. jure civili prohibitos esse etiam laicis ludos qui fortuna magis quàm arte reguntur, & hi communiter nomine alearũ significantur in jure. Patet lege 1. & 2. cap. de Aleatorib. Clericis etiam prohibetur ludus alearum & taxillorum can. 41. Ap. & Cap. Clerici. De vita & honestate Clerico. Et repetitur prohibitio in Trid. ss. 22. c. 2. De refor. Unde censetur peccatũ mortale, si his ludis vacent, id est, crebrò &

per longum tempus ludant. Si ad breve tēpus recreationis causa, licet crebró ludant, non videtur peccatum mortiferum, si absit scandalum. Nam hi Canones non videntur recepti modo, nisi quatenus id prohibent fieri cum periculo scandali, cum nec per Superiores curentur executioni mandari. Ita *Less. l. 2. c. 26. dub. 1.*

4. *QUAERO. Quid si victus ob deducum non audeat repetere in iudicio, poteritne uti occultâ compensatione?* Resp. negare id plerisque Doctores. Ratio est, quia non habet jus ad recuperandum amissum, nisi per Iudicis sententiam, nec aliud ei leges permittunt.

5. *QUAERO Quid si uterque renunciarit beneficio legis, & cesserit iure suo?* Resp. si solum renunciarit simplici verbo absque juramento, poterit non solve-
re, & solum repetere: quia si solus cesserit non privat hominem iure, quod ei lex tribuit in favorem boni communis. Si verò iuravit se non usurum beneficio legis, tenetur solve-
re; nec potest repetere, nisi fortè iuravit quod tenetur se

se solitum, sed non iuravit se non repetitum, nec hoc intenderit. Debet quoque ea de re potuisse disponere, alioqui iuramentum foret de re illicita,

PARS SECUNDA.

SUMMARIUM RESOLUTIONUM casuum occurrentium circa peccata capitalia.

CAPUT PRIMUM.

De Superbia.

CUM rudiores passim confitentes non nisi in genere soleant peccata sua exprimere, dicendo se superbos fuisse, iracundos, avaros, invidos, gulosos: ideò Confessarii tenentur scire quando peccet mortaliter circa hæc peccata quæ capitalia dicuntur; ut eos in particulari valeant de his interrogare. Itaque paucis id explicabimus in quæstionibus sequentibus.

I. *QUAERO.* Quando superbia censeatur peccatum mortale? *Resp.* cum superbia sit appetitus inordinatus excellentiæ, æstimatioq; sui ipsius plusquam con-